

CHÂU ÂU BỐI RỐI

Có thể nói tháng 6 vừa qua đã sớm bắt đầu bằng một hung tin cho châu Âu 12 nước: hôm thứ ba 2.6, 82,9% cử tri Đan Mạch đã đến phòng phiếu và 50,7% số phiếu đã chọn ý kiến: **KHÔNG KÝ KẾT HIỆP ƯỚC MAASTRICHT**. Một đất nước với hơn 5 triệu dân, tức là chưa đầy phân nửa dân số Paris hoặc London (tính cả vòng đai ngoại ô), lại bất ngờ trở thành một ngán trở cho việc châu Âu 12 nước hợp nhất; từ 12 nước nay còn 11; chudahết, tác động tâm lý của lá phiếu **KHÔNG** còn đe dọa lây lan sang các nước khác vốn cũng còn đang sủa soạn phê chuẩn hiệp ước Maastricht. Một bất ngờ không kém nổi bất ngờ của đội tuyển bóng đá Đan Mạch, với chiếc vé "vót" chỉ 10 ngày trước khi trái bóng EURO 92 khởi lăn, đã liền tiếp lật đổ một chuỗi các thần tượng từ Anh - cái nôi của bóng đá, Pháp-con gà trống Gaulois, -cửu vô địch châu Âu 84, đội bóng áo màu da cam đương kim vô địch

châu Âu 88, những nhà vô địch thế giới 1990 ! Nói theo La Fontaine: "Người ta vẫn luôn cần đến một ai bé hơn mình" (On a toujours besoin d'un plus petit que soi), một châu Âu đang nuôi mộng hợp nhất bỗng dưng cảm thấy hụt hẫng. Tuy lá phiếu **THUẬN CHUẨN HIỆP ƯỚC MAASTRICHT** của người Ireland (với tỉ lệ hai phiếu thuận/một phiếu chống) hôm 18.6 đã "cứu" châu Âu hợp nhất "thêm một bàn thua" vẫn chẳng hề hứa hẹn xua đuổi lớp mây mù bao phủ châu Âu, vì lẽ lá phiếu **THUẬN** của người Ireland không hàm ngụ một chọn lựa cốt lõi cách kinh tế mà lại là sự chọn lựa một châu Âu tự do phá thai hầu ra khỏi những cấm kỵ của nhà thờ Thiên chúa giáo! Chính vì thế mà lá phiếu **THUẬN** đa số hầu như tuyệt đối của các dân biểu nghị sĩ lưỡng viện Pháp tại lâu đài Versailles hôm thứ ba 23.6 mới là cốt lõi cách quyết định thúc đẩy 9 nước còn lại "noi gương". Tuy nhiên, tại Pháp

người ta vẫn còn chờ đợi một cuộc trưng cầu dân ý vào mùa thu này để có thể biết được Pháp sẽ đeo đuổi tiến trình châu Âu hợp nhất hay không. Về phương diện này, các cuộc thăm dò ý kiến mới đây của viện CSA hôm 25.6 cho thấy chỉ còn có 56% số ý kiến **THUẬN** so với cách đóba tuần (hôm 3.6) số ý kiến **THUẬN** còn là 69%, dẫn rằng cuộc thăm dò hôm 3.6 được thực hiện ngay ngày hôm sau khi Đan Mạch bỏ phiếu **CHỐNG**, tức là tác động "**DAN MẠCH**" còn nóng sốt. Điều này tạm thời cho phép nghĩ rằng về lâu, về dài "tác động Đan Mạch" sẽ còn ngấm dần nếu như người dân không có được những an tâm cần thiết về các chỉ số kinh tế xã hội: đồng ý rằng trong 5 tháng đầu năm 92, ngoại thương Pháp liên tiếp xuất siêu, song vẫn có thêm 34.000 chỗ làm trong công nghiệp bị cắt giảm. Cũng trong những ngày cuối tháng 6, nông dân Pháp - lực lượng nông dân hùng hậu nhất EC - liền tiếp xuống

đường phản đối PAC (chính sách nông nghiệp chung của EC). Đây cũng đang là m "trận địa" nóng bỏng giữa châu Âu và Mỹ, ngay cả trường hợp châu Âu có toàn tâm toàn ý trong một chính sách nông nghiệp chung, sự đối đầu với Mỹ vẫn còn đầy khó khăn. (Có thể là cuộc chiến tranh "đền anh" giữa châu Âu và Mỹ trong suốt tháng 6: Mỹ đe dọa đưa ra một số biện pháp trừng phạt kinh tế đối với châu Âu nếu như châu Âu không chấp thuận một thỏa hiệp ký kết cả đây 30 năm. Theo thỏa hiệp này, các nhà sản xuất đậu nành của Mỹ được xâm nhập trường châu Âu một cách tiên. Thế nhưng, từ đó đến nay châu Âu cứ bình thản phát triển các cây có dầu, tăng sản lượng đồng thời mở cửa cho nhà sản xuất đậu nành của Argentina và Brazil. GATT phán rằng Mỹ "hữu lý" và châu Âu "vô lý". Mặt khác, giữa châu Âu và Mỹ vẫn còn lằng lằng về tỉ lệ giảm trợ giá nông sản của châu Âu: châu Âu giảm 29% giá nông sản trong vòng 3 năm - Mỹ đòi châu Âu giảm 35% giá nông sản. Thế vào đó, Mỹ còn đòi châu Âu giảm cả khối lượng xuất khẩu nông sản có trợ giá sang Mỹ đến 24%; châu Âu chỉ đồng ý giảm 18%. Trong khi đó, nội bộ châu Âu cũ không hẳn là đoàn kết: từ tuần qua, một "trận chiến đé cá" đã nổ ra thực sự giữa đoàn tàu đánh cá Anh và đoàn tàu đánh cá Pháp tại biển Manche, khiến hải quân Anh phải can thiệp. Thành hơn bao giờ hết, nếu châu Âu (EC) muốn hợp nhất thị trường để đối đầu với Mỹ và Nhật và cả Đông Nam Á, bài học của La Fontaine vẫn còn đúng: "Đoàn kết tạo thêm sức mạnh" (L'Union fait la force).

MỸ: ĐANG BẮT ĐẦU HỒI PHỤC, NIỀNG...

Những áp phích NEJ (KHÔNG) trên đường phố Copenhagen

KINH TẾ TÀI CHÍNH THẾ GIỚI THÁNG 6-92

DANH ĐỨC

Trong tháng 6 vừa qua, chỉ số Dow Jones đã vượt ngưỡng 3400 (tháng 5 mới mấp mé ngưỡng này) cụ thể là 413,24 hôm 2.6. Tuy nhiên, nói rằng nền kinh tế Mỹ đã phục hồi rằng đây là một định mệnh. Tạp chí *Forbes* số 5/92 vừa xếp hạng 13 ngành công nghiệp hàng đầu Mỹ dựa trên bảng điểm: A= giữ vị trí chế ngự trên thế giới; B= vẫn giữ vai trò lãnh đạo trên thế giới nhưng đã phải nhường "vinh quang" với các nước khác; C= có phần đang bị suy thoái; D= đang "thối rữa". Bảng xếp hạng này như sau:

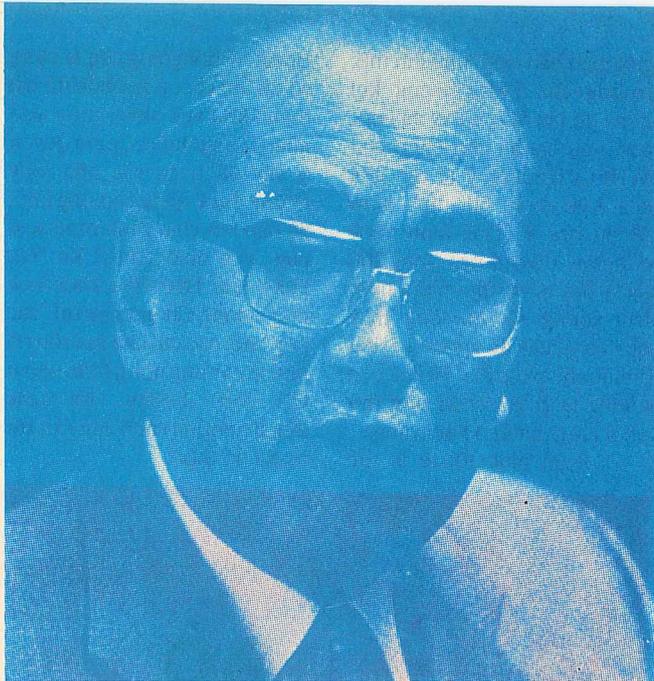
- A: dược phẩm, lâm sản
- B+: hàng không, không gian
- B: hoá học, lương thực, thực phẩm, thiết bị khoa học và y học, dầu mỏ.
- B-: thiết bị viễn thông
- C+: máy điện toán
- C: thiết bị công nghiệp và công nghệ, xe hơi
- C-: kim khí
- D: điện tử

Có lẽ từ bảng xếp hạng như cách gọi ý này, các nhà kinh doanh Việt Nam có thể hiểu thêm hầu như biết rõ tận về những người đối thủ Mỹ trong tương lai một khi nắm vận được tháo gó.

CHỖ LÀM TƯỚNG AT BẢN ĐANG SUY ĐÁI

Từ đầu năm đến nay, chỉ số Mỹ đã nhiều lần nhận Nhật đang suy thoái. Tạp chí một bài xã luận của *Vall Street Journal* gần đây còn hoan ca: "Hallelujah! Chúng ta không còn phải sợ hãi Nhật" (Hallelujah, trong ngôn ngữ nhà thờ Thiên chúa giáo, là từ hoan ca mừng "Jésus đã sinh"). Thế nhưng, theo John J. Curran trên tạp chí *Forbes* số 10/92, "việc nền kinh tế đang chậm lại, ngay cả nổi lên thị trường chứng khoán cũng sụp đổ, chỉ là một phần của một sự trở dậy có tính chiến lược và mạnh mẽ, có thể rằng biển đất nước này trở nên một đối thủ cạnh tranh mạnh mẽ hơn bao giờ hết"

Điều đó có nghĩa là Nhật tự điều chỉnh. Theo John Curran, sự tự điều chỉnh này

Yasushi Mieno, Thống đốc ngân hàng trung ương Nhật

tập trung trên bốn hướng sau: hạ lạm phát - hạ con số dầu cơ sở thị trường chứng khoán - cải thiện chất lượng đời sống công nhân - đưa giá bất động sản, địa ốc đến gần với khả năng mua lực của người dân. Liệu kế hoạch tự điều chỉnh này có là bất khả thi hoặc không tương hoặc duy ý chí như các kế hoạch thường thấy ở các nước khác? Cầu trả lời có lẽ là không. Xin don cử vài con số của Asiaweek để so sánh (do thiếu tư liệu nên tạm

so sánh trong 6 tháng từ tháng 10.91 đến tháng 5.92):

Qua các so sánh trên, với hai thông số GDP/đầu người và chỉ số lạm phát, có thể thấy rằng tiềm năng kinh tế của Nhật hoàn toàn cho phép kế hoạch tự điều chỉnh "sau cơn mưa ngày mai lại sáng" là một điều khả thi, nếu so sánh giá đất đai, nhà cửa ở Tokyo trong 2 năm qua cũng có thể thấy rằng "tấc đất" ở Tokyo không hẳn là "tấc vàng" như trước đây

	Tháng 10.91		Tháng 5.92	
	GDP/đầu người (USD)	Chỉ số lạm phát	GDP/đầu người (USD)	Chỉ số lạm phát
Nhật	23.570	3,3%	27.065	2,2%
Mỹ	21.835	5,4%	22.550	3,1%
Pháp	20.850	3,4%	21.085	3,1%

VUI CƯỜI

AI ĐAU KHỔ

- Hai ông bom nhậu tâm sự trong một quán rượu. Một ông bảo:
  - Thiệt là sùng mụ vợ tui, tối ngày nó cứ nhắc tới mấy thằng kếp củ của nó.
  - Tui thì còn xui hơn! - Ông kia cũng thờ dai - Con vợ tui nó chỉ nhắc tới những thằng hiện tại.
- CỨNG NHƯ NHAU**
  - Thời buổi bây giờ ghê thật! bọn ăn cướp chúng chỉ đập vai người ta một cái rồi búng ngón tay tặc tặc là tự động mình phải lột tiền ra đưa cho nó.
  - Tương gì! Cái đó tui bị hoài à...
  - Thiệt sao?
  - Chứ gì! Tháng nào vợ tui cũng đập vai tui một cái rồi búng ngón tay tặc tặc là tui phải móc bóp đưa hết tháng lương cho bà.

nữa. Về mặt chất lượng đời sống, thì từ tháng 4 qua, người lao động Nhật không còn là "những con kiến chỉ biết lao động", theo cách nói của cựu thủ tướng Pháp Edith Cresson: họ đã có được một week-end dài hai ngày như ở các nước công nghiệp khác. Chỉ số Nikkei ngày càng tuột tuy rằng thị trường Tokyo vẫn là một anh khổng lồ so với thị trường Paris, có phải là dấu hiệu con số đầu cơ thị trường chứng khoán đang hạ dần xuống một "chỉ số Nikkei - nhiệt độ 37°C an toàn"? Mặt khác với tỷ lệ thất nghiệp chỉ là 3%, so với Mỹ là ±7%, so với Pháp là 10%, cỗ máy kinh tế Nhật vẫn còn là một cỗ máy lạnh mạnh.

Trở lại với tác giả John J. Curran: "Liệu nước Mỹ đã làm được như Nhật để ra khỏi sự suy thoái của mình? Nền kinh tế Nhật sẽ không quay trở lại với "nhịp tim đập bình bịch" từ 5% đến 6% tăng trưởng/năm vốn là tiêu biểu của thập niên 80, thế nhưng tỷ lệ tăng trưởng này không phải là mục tiêu của họ. Mục đích của sự chậm lại, do Thống đốc ngân hàng trung ương Nhật, Yasushi Miki (ảnh) khởi động, chính là du hành từ một thời kỳ mà đồng tiền do đời đảo quá nên trở thành một con ngựa hoang, đến một thời kỳ thịnh vượng để quản lý hơn".

Nói cách khác, suy thoái đang trở thành một vũ khí của người Nhật. Hội nghị G7 sắp tới sẽ là cơ hội để người Nhật hé lộ thêm một số ý đồ của họ trên thị trường quốc tế.

ĐD